A. D. 1918. Nrus III.

CURRENDA

De Ordinibus maioribus.

Maxima semper cura prosecuta est Ecclesia institutionem futurorum sacerdotum. Non mirum sane, quod in novo iuris ecclesiastici (Liber III., Pars. I., tit. VI.) Codice inveniantur canones, hanc gravissimi momenti rem decernentes. Cum Venerabili Clero dioecesano communicamus quaedam ex iis, quae ipsam sacrorum ordinum collationem respiciunt.

Canon 998.

§ 1. „Nomina promovendorum ad singulos sacros ordines, ... publice denuntientur in parochiali cuiusque candidati ecclesia; sed Ordinarius pro sua prudentia potest tum ab hac publicatione dispensare ex iusta causa, tum praecipere, ut in aliis quoque ecclesiis peragatur, tum publicationi substituere publicam ad valvas ecclesiae affixionem per aliquot dies, in quibus unus saltem dies festus comprehendatur".

§ 2. „Publicatio fiat die festo de praecepto in ecclesia inter Missarum sollemnia aut alia die et hora, quibus maior populi frequentia in ecclesia habetur".

Can. 999.

„Omnes fideles obligatione tenentur impedimenta ad sacros ordines, si qua norint, Ordinario vel parocho ante sacram ordinationem revelandi".

Can. 1000.

§ 1. „Parocho, qui publicationem peragit, et etiam alii, si id expedire videatur, Ordinarius committat, ut de ordinandorum moribus et vita a fide dignis diligenter exquirat, et litteras testimoniales, ipsam investigationem et publicationem referentes, ad Curiam (Episcopalem) transmittat".

§ 2. „Idem Ordinarius alias percontationes etiam privatas, si id necessarium aut opportunum iudicarit, facere ne omittat".

Can. 1011.

„Praeterea loci Ordinarius, si agatur de ordinatis e clero saeculari, aut Superior maior, si de religiosis, ordinatis cum suis litteris dimissoriis, notitiam celebratae ordinationis uniuscuiusque subdiaconi transmittat ad parochum baptismi, qui id adnotet in suo baptizatorum libro"...

In quorum fundamento statuimus:

1. Tertia retro Dominica ante subdiaconatus collationem, hoc anno 10. Martii, denuntientur inter Missarum sollemnia ante concionem e sacro suggestu or-

dinandorum nomina et cognomina cum animadversione· a) s. subdiaconatus ordinem collatum iri die 30. Martii, h. c. Sabbato sancto, b) fideles invitari, ut orent pro iis, qui in perpetuum semetipsos Deo et saluti animarum devovent. c) In eorum autem parochialibus ecclesiis addendum est, omnes in conscientia esse obligatos, ut quae norint, s. ordinationis impedimenta ad parochum suum vel Ordinariatum Episcopalem ante proxime sequentem Dominicam, h. c. ante 17. Martii, deferant. d) Post hanc Dominicam Officium parochiale uniuscuiusque Candidati Ordinariatum Episcopalem certiorem reddere debet: a) de facta proclamatione, b) de impedimentis. c) Subdiaconatus susceptus notandus est in suo uniuscuiusque Candidati baptizatorum libro.

2. Ordo s. diaconatus conferetur die 25. Maii, quod promulgetur festo praecedenti, h. c. 19. Maii cum nominum ordinandorum denuntiatione.

3. Ordo s. presbyteratus conferetur die 29. Junii; promulgatio fiat die 23. eiusdem mensis. In proclamatione tam ante diaconatum, quam ante presbyteratum Candidati tantum commendentur orationibus fidelium.

Pro memoria dies proclamationum et ordinationum notentur in Directorio dioecesano.

Ordinandi:

1. Bialik Vincentius e parochia Tarnoviensi S. Familiae,
2. Ćwik Michaël e parochia Brzeźnica ad Bochnia,
3. Matras Michaël e parochia Przecław,
4. Paciorek Joannes e parochia Trzciana ad Bochnia,
5. Rusin Alexsander e parochia Rzochów.

L. 761.

W sprawie Mszy św. ciążących na Funduszu religijnym.

Prośbę Episkopatu austryackiego o redukcyę ciężarów tych fundacyi, których Kapitały zakładowe wcielone zostały do Funduszu religijnego, załatwiła Stolica Apostolska bardzo przychylnie reskryptem św. Kong. soboru z dnia 12. grudnia 1917, który w dosłownem brzmieniu tak się przedstawia:

Prot. 5131/17.

S. Congregatio Concilli.

Beatissime Pater,

LEO CARDINALIS SKRBENSKY, Archiepiscopus Olomucensis, Praeses Conventuum Episcoporum Imperii Austriaci, nomine suo et nomine ceterorum Archiepiscoporum et Episcoporum Austriae, quae sequuntur, humillime exponit:

Bona Fundi, quem dicunt „Religionis“, qui annis 1781—1811 ex cassatis in terris austriacis coenobiis, piis sodalitatibus nec non ecclesiis, capellis, beneficiis simplicibus aliisque piis fundationibus exortus est, onerata sunt obligatione persolvendi multas missas cum cantu vel sine cantu, recitandi rosaria, litanias aliasque preces.

Singuli Ordinarii Austriae saepius iam per decursum temporis Sanctam Sedem Apostolicam adierunt rogantes, ut sanare dignaretur omnia, quae in primaria missarum illarum reductione, translatione ad alia loca, dies, altaria, etc. et alio quocumque modo illicite facta sunt et ut condonare dignaretur omnes missas ex ignorantia et inadvertentia omissas. Quibus precibus S. Sedes Apostolica benigne annuit.

Inde ab anno 1898 stipendium pro missis, de quibus agitur, a caesareo regio gubernio solvitur et missae fundi religionis ita persolvuntur, ut vel singulis sacerdotibus in cura animarum constitutis persolvendae attributae sint et Sancta Sede approbante eorum numerus ita reductus sit, ut sacerdotes pro persolutione earum stipendium accipiant dioecesanum, vel ut stipendium a c. r. gubernio solvatur episcopalibus ordinariatibus, qui persolutionem missarum harum procurant.

Stipendium manuale pro missa in Austria usitatum fuit inde ab anno 1852 usque ad tempus novissimum dimidia pars floreni, idest nunc una corona austriaca. Taxa haec in aliquibus dioecesibus usque modo permansit, in plurimis vero temporis necessitatibus accommodata est, ut nunc ab una usque ad quinque coronas austriacas aucta sit. Taxa pro missa fundata lecta in omnibus fere Austriae dioecesibus nunc est 4 cor. austr.

Cum Missae fundi religionis characterem habeant et sint missae fundatae et cum stipendium quod a caesareo regio gubernio pro eis solvitur, adeo sit exiguum ac nulla spes affulgeat, ut c. r. gubernium stipendium hoc augere sit paratum, cum porro materialis conditio Cleri in cura animarum constituti sit vere misera, praesertim hoc tempore bellico, et persolutio missarum, de quibus agitur, Clero sit magis oneri quam emolumento, humillime infrascriptus orator nomine Antistitum Imperii Austriaci enixe rogat, ut Sanctitas Vestra:

1. omnia onera sic dicti Fundi Religionis — quatenus a S. Sede Apostolica iam non est concessum — commutare dignetur in missas sine cantu lectas;

2. easque ita reducere dignetur, ut pro quatuor quibusque coronis austriacis, quae a c. r. gubernio pro iis celebrandis solvuntur sanatis sanandis, celelebretur una missa sine cantu lecta ad intentionem Fundi Religionis „pro fundatoribus, benefactoribus et animabus defunctorum".

Et Deus etc.

S. Congregatio Concilii, auctoritate SSmi. D. N. Benedicti PP. XV., attentis peculiaribus rerum adiunctis, gratiam iuxta preces benigne impertita est ad quinquenium, supplente Sanctitate Sua de Ecclesiae thesauro. — Datum Romae die 12. Decembris 1917.

E. L. *F. Card. Cassetta,* Praefectus.
J. Mori, Secretarius.

Po myśli tego reskryptu zarządzamy w tej sprawie co następuje:

a) W miejsce Mszy św. śpiewanych i anniwersarzy wchodzą od dnia 1. stycznia b. r. ciche Msze św. zgodne z poprzedniemi co do liczby.

b) Będą one odprawiane już nie na szczegółowe intencye w poszczególnych fundacyach wymienione, lecz zbiorowo: „ad generalem intentionem pro fundatoribus, benefactoribus et animabus defunctorum quorum fundationibus oneratur Fundus religionis.“

c) Ilość tych Mszy św. zmniejszy się o tyle, iż dopiero za 4 K., pobierane z Funduszu religijnego, przypadnie do odprawienia jedna cicha Msza św. Czyja tedy fasya wykazuje np. kwotę 20 K. jako wydatek na odprawienie Mszy św. ciążących na Fuduszu religijnym, ten będzie odtąd obowiązany odprawić rocznie pięć Mszy św. na wspomnianą intencyę.

d) Komu Fundusz religijny płaci z tego tytułu kwotę niepodzielną przez cztery, ten będzie obowiązany albo za resztę odprawić dalszą jednę cichą Mszę św., albo całą taką nadwyżkę przesłać na końcu każdego roku do Konsystorza; za kapitał, zebrany z tych resztek, postaramy się o odprawienie takiej liczby Mszy św., jaka będzie odpowiadała wielokrotnej liczby cztery.

e) W stosunku do c. k. Władz zatrzymają nasze dawne przydzielenia tych Mszy św. dotychczasową moc obowiązującą i dlatego trzeba będzie na przyszłość wstawiać do fasyi takie same liczby Mszy św. i przypadających za nie remuneracyi, jakie się dotychczas wstawiało.

L. 923.

Akcya zapomogowa dla ludności miejskiej.

Otrzymaliśmy następujące pismo:

„Zagościł na znękanej wojną biednej polskiej ziemi wróg srogi i nieubłagany — głód, sami przed nim bronić się musimy i wzajem sobie pomagać, bo nikt inny nie pomoże.

Ziemianie z większej własności spieszą miastom z pomocą w ten sposób, że każdy z nich mający litość w sercu i kochający naprawdę swoją ojczyznę wypożycza dojną krowę wraz z paszą; z krów tych składa się obory, mające biednym i chorym dzieciom dostarczać mleka choćby kroplę.

Włościanie mogliby również jeszcze z wiele większą pospieszyć pomocą, a z nadzwyczaj małym kosztem.

Oto niech każdy wieśniak,który może (dwory też),idąc co niedziela do kościoła przyniesie do swego proboszcza bocheneczek chleba, jajko choćby jedno, kawałeczek sera, jakież to ogromne ilości mogłyby się z tych drobnych datków zebrać.

Czyby więc nie było rzeczą ze wszech miar korzystną, aby duchowieństwo nasze do tego czynnego miłosierdzia włościan pobudzić mogło; korzyści z wzięcia w ręce przez duchowieństwo tej akcyi tak się przedstawiają w krótkości:

1. Ponieważ duchowieństwo samo przez się stanowi gotową organizacyę, przeto w bardzo krótkim czasie zwłaszcza, że niema go nic do stracenia, możnaby zorganizować wielkie dzieło miłosierdzia.

2. Dzisiejsze rekwizycye idą przeważnie na rachunek miast, a to tem ostrzej i dotkliwiej, im bardziej w miastach bieda odczuwać się daje. Gdyby więc setki

tysięcy włościan z dobrowolną pospieszyło pomocą, można przypuszczać, że śruba rekwizycyjna znaczniebyby popuściła — możnaby się nawet o to w danym wypadku upomnąć.

3. Taka dobrowolna i wydatna pomoc wsi — miastom, zadzierzgnie lepsze między niemi stosunki, jakto dotychczas bywało; a czegoż my więcej dziś potrzebujemy, jak nie ducha jedności i zbliżenia się z zaufaniem jednej warstwy do drugiej?

4. W razie udania się tej akcyi, ileż to biedaków, którym bieda bluźnierstwo kładzie na usta i robi ich ślepemi narzędziami nieprzyjaciół wiary, zobaczy, że tylko jedna wiara ucząca prawdziwie kochać bliźniego przychodzi im z pomocą; to miłosierdzie stanie się zarazem apostolstwem wielkiem, wyrabiając równocześnie naszemu duchowieństwu tę opinię w społeczeństwie, na jaką zasługuje i jaką mieć winno — że jest ono nietylko nauczycielem ale i wykonawcą przykazania miłości, którą cały świat dla Boga podbić można. —

Aby całą akcyę puścić w ruch, trzebaby zrobić co następuje:

a) odpowiednio przemówić do swoich parafian z ambony, malując im jak biedne dzieci po miastach marnie giną z głodu, jak rozmaici biedacy czekają godzinami na mrozie na kawałek chleba lub jakiekolwiek pożywienie, obudzić w ich sercu litość i wskazać na obowiązek przyjścia im choćby z najdrobniejszą pomocą, którąby co niedziela idąc do kościoła na plebanii składali.

Gdyby włościanie mieli wątpliwości, jak się to gdzieniegdzie trafia, czy datki ich nie będą wywożone poza granicę kraju, zaproponować wysłanie z powiatów delegatów, którzyby sprawdzili osobiście, gdzie ich ofiary idą i jak są użyte.

b) Urządzić w każdym powiecie czy dekanacie zjazd księży i oznaczyć na nim, do którego z księży czy ewentualnie dworu (zwłaszcza jeżeli pan lub pani są sodalisami) najbliżej kolei położonego, mają księża Proboszczowie zebrane u siebie datki raz na tydzień odsyłać; dalej położeni mogą odsyłać ofiary do swoich sąsiadów, a ci dopiero do tych miejsc centralnych oznaczonych jako miejsca zbiórki.

c) Osoby, u których z danego dekanatu czy powiatu składane będą ofiary, zechcą mi łaskawie natychmiast podać adres (poczta, telegraf, stacyę kolei), poczem przesłane im zostaną natychmiast koszyki, paczki, pozwolenie wywozu oraz frachty zaadresowane do miejsca przeznaczenia. — Rozdawnictwem tych artykułów żywności zajmować się będą Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Krakowie, Tarnowie, Przemyślu i Lwowie; każdy więc powiat czy dekanat odsyłać będzie datki do swego dyecezyalnego miasta i wejdzie z niem w stały kontakt.

Bliższe informacye podane będą z chwilą nadesłania adresu miejsca zbiórki.

Tadeusz Łubieński (w Zassowie koło Czarnej)."

Tę godną uwagi odezwę mającą się także w „Gazecie kościelnej" ukazać komunikujemy Wam, Czcigodni Bracia, w tem przedświadczeniu, że serca Wasze,

czułe na nędzę bliźnich, zrozumieją szlachetne zamiary autora i gdzie tylko miejscowe warunki na to pozwolą, nie zawahacie się wszcząć i prowadzić tę zbożną akcyę.

W sprawie ruchu przeciwalkoholowego.

Episkopat austryacki na obradach w Wiedniu od dnia 6 do 13 listopada 1917 r. powziął w powyższej sprawie następujące uchwały, które podajemy w dosłownem brzmieniu:

1. „Tak zwana kwestya alkoholowa, tj. sprawa, dotycząca używania napojów spirytusowych, zawierających alkohol, jest w pierwszym rzędzie religijno-moralną, nie tylko zdrowotną, czy gospodarczo-społeczną. Do jej rozwiązania jest tedy przedewszystkiem miarodajnym nie rzekomy wynik wiedzy ze swem hasłem: „alkohol jest trucizną", który wydaje się w ostatecznym rezultacie skierowany przeciw dogmatowi o Przenajświętszej Euharystyi; miarodajnem w pierwszym rzędzie jest tu niezmienne zapatrywanie Kościoła w przeszłości i obecnym czasie, jakie się ujawnia w ciągłej kościelnej nauce i praktyce, według których mierne używanie napojów spirytusowych nigdy nie było wzbronione; taką też zupełnie jest tradycyjna nauka u dawniejszych i nowych teologów. Powagi Pisma św. nie należy dowolnie naciągać na uzasadnienie absolutnej, zupełnej abstynencyi."

2. „To też tylko w takim razie zatwierdzi Kościół owe związki abstynentów, których celem wyłącznym usunięcie nadmiernego użycia alkoholu i pracą nad ratowaniem pijaków, jeżeli się jasno oświadczą za powyższemi zasadami i zależeć zechcą od powagi Biskupa dyecezyalnego, tak jak inne religijne kościelne stowarzyszenia w Dyecezyi."

3. „Mieć się należy na baczności przed wszelką jawną czy tajną łącznością, współpracą czy sympatyą ze związkami abstynentów niekatolickimi lub międzywyznaniowymi, stanowczo zaś zerwać wszelką spójnię z neutralnymi niby t. zw. dobrymi templaryuszami i innemi masońskiemi organizacyami. Potępić też wypada wszelkie jednostronne przecenianie zupełnej abstynencyi, według którego poniża się nadprzyrodzone środki łaski, używane zwyczajnie w duszpasterstwie, albo się je nawet uważa za zupełnie bezwartościowe. Stanowczo też odpiera się zarzut częstokroć powtarzany, jako zupełnie niesłuszny i uwłaczający, jakoby Kościół katolicki, niekorzystnie odróżniający się od katolików i niewiernych, zaniedbał swego obowiązku w walce przeciw niemierności. Owszem Kościół bezwarunkowo popiera zupełną abstynencyę, która w pewnych wypadkach dla pijaków może być obowiązkową, jeżeli ją podejmują dobrowolnie i z pobudek cnoty. Nareszcie przestrzedz należy przed przesadnem zachwalaniem literatury abstynenckiej akatolickiej a zwłaszcza masońskiej."

4. „Nie można dozwolić na żadną natrętną agitatorską działalność, któraby miala chociażby tylko pozór demagogii i złośliwej nietolerancyi; byłoby to uchybieniem przeciw duchowi sprawiedliwości i miłości bliźniego."

5. „Cały Episkopat austryacki wyraża nadzieję, że tak świeccy, jak też i kapłani szczerze stosować się będą w ruchu abstynenckim do zasad i życzeń wyżej wyłuszczonych i że przestrzegając miłości bliźniego i skromności trzymać się będą katolickiej prawdy, a popierać prawdziwą cnotę chrześcijańskiej wstrzemięźliwości i doskonałości“.

L. 1043.

Dodatek drożyźniany dla duchowieństwa.

W sprawie tej otrzymaliśmy następujący reskrypt W. c. k. Namiestnictwa z dnia 7. lutego 1918 L. XI. B 211.790/14204:

„C. k. Namiestnictwo ma zaszczyt zawiadomić, że równocześnie polecono wszystkim c. k. Urzędom podatkowym i c. k. filialnej Kasie krajowej w Krakowie, **by księżom pobierającym w tych urzędach względnie Kasie swe pobory kongrualne wypłaciły zasiłki** przyznane rozporządzeniem c. k. Ministerstwa wyznań i oświaty z 21. listopada 1917 dz. p. p. Nr. 453. Interesowani nie otrzymują osobnych zawiadomień.

Najprzewielebniejszy Konsystorz raczy przeto zawiadomić ich w odpowiedni sposób.

W końcu zawiadamia się Najprzewielebniejszy Konsystorz, że reskryptem z dnia 21. listopada 1917 L. 39446 wyraziło c. k. Ministerstwo wyznań i oświaty skłonność do udzielenia odpowiednich zapomóg z rozporządzalnych funduszów tym księżom, którzy nie pobierają uzupełnienia kongruy z funduszu religijnego i tem samem nie mają udziału w zasiłkach przyznanych powołanem rozporządzeniem, a mimo tego znajdują się w niepomyślnych stosunkach dotacyjnych. **W tym celu winne strony interesowane przedłożyć** odpowiednio umotywowane i przez Najprzewielebniejszy Konsystorz zaopiniowane **podania.**“

N. B. Rozporządzenie ministerstwa wyznań i oświaty z d. 21, listop 1917 r. przyznaje dodatek drożyźniany z funduszu religijnego i państwowej tegoż dotacyi: (§ 1.) a) dygnitarzom i kanonikom gremialnym, jeżeli ich dochód minimalny, ustanowiony przez państwo, opłaca się w całości lub częściowo z funduszu religijnego: b) profesorom zakładów katolickich centralnych i dyecezyalnych, jeżeli ich pensye opłaca się w całości lub częściowo z funduszu religijnego; c) księżom pracującym w duszpasterstwie, jeżeli dochody probostwa nie pokrywają ich dochodu minimalnego (kongruy) i jeżeli mają prawo do uzupełnienia tego dochodu z funduszu religijnego; d) zajmującym posady, które w myśl ustawy z 19. lutego 1902 (R. G. Bl. nr. 48) uznane są za systemizowane, jeżeli te osoby otrzymują jakąś pensyę z funduszów państwowych lub dotowanych przez państwo. § 2. Dodatek ten przyznaje się według schematu, ustanowionego w § 5. rozporządzenia ministerstwa skarbu z 14 lipca 1917 (R. G. Bl. nr. 295), a dotyczącego dodatków drożyźnianych dla funkcyonaryuszy państwowych, przyczem zaznacza się, że wymiar odpowiadający najniższej kategoryi dochodów, odnosi się także do dochodów poniżej 1600 koron. Według tego

schematu (klasa I.) otrzymują urzędnicy państwowi i nauczyciele, pobierający pensyę roczną od 14.000 do 18.000 koron: 156 koron dodatku rocznego.

Pobierający	10.000	do 14.000 kor. (wyłącznie)	348 kor.
„	6.400	„ 10.000 „ „	720 „
„	4.800	„ 6.400 „ „	1.020 „
„	3.600	„ 4.800 „ „	1.056 „
„	2.800	„ 3.600 „ „	948 „
„	2.200	„ 2.800 „ „	780 „
„	1.600	„ 2.200 „ „	612 „

L. 1101.

W sprawie spowiedzi wielkanocnej.

Na podstawie upoważnienia otrzymanego od Stolicy Apostolskiej oznaczamy jako czas spowiedzi i Komunii wielkanocnej okres czasu od I. niedzieli postu, aż do uroczystości św. Trójcy włącznie.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Decorati: priv. R. e. M. A. R. Dni: *Karbowski Stanislaus,* c. r. Inspector sch. distr. in Wadowice; *Dagnan Joannes,* Par. et Dec. in Piwniczna; *Gawroński Antonius,* Par. et Dec. in Skrzydlna; Expositorio can.: *Tokarz Ludovicus,* Par. in Łapczyca.

Instituti: A. R. D. *Łukasiński Franciscus,* Par. de Wadowice g. ad vac. ben. in Radomyśl w.; *Jakus Sigismundus,* ad vac. ben. in Lipnica w.

Constituti: R. Dni: *Kołodziej Ignatius,* Par. in Ptaszkowa — Commissarius Eppalis ad doctrinam relig. in scholis pop. partis meridionalis decan. Bobovaënsis; *Padykuła Carolus,* Coop. de Bochnia — admin. vac. benef. in Tylicz; *Potoniec Joannes,* Coop. — admin. vac. benef. in Książnice; *Wolanin Joannes,* Coop. — adm. vac. benef. in Wadowice górne; *Chmiel Joannes,* Coop. de Zassów — admin. in spirit. in Sobolów.

Translati: R. Dni Coop.: *Bruśnicki Jacobus* e Sobolów ad Jastrząbka stara (ad pers.); *Skirło Stanislaus* e Czermin ad Stary Sącz; *Janisz Carolus* e Borowa ad Zassów: *Leśniak Josephus* e Jakóbkowice ad Czermin; *Wojtanowski Joannes* e Stary Sącz ad Bochnia.

Concursus indicti: ad benef lib. collat. in Książnice ad diem 28. Februarii; ad benef. cur. ac r. p. priv. in Wadowice g. ad diem 10. Martii h. a.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 15. lutego 1918.

Ks. Dr Stanisław Bulanda
kanclerz

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.